

4.Sınıf Sosyal Bilgiler Konu Özetleri

Öğrenme Alanı : Birey ve Toplum
Konu : Herkesin Bir Kimliği Var

Ne kadar benzer olursa olsun hiçbir insanın özellikleri başka birinin özellikleriyle aynı değildir. Çevrenizdeki insanları incelediğinizde de her birinin dış görünüşü ve davranışlarıyla diğerlerinden ayrıldığını fark edersiniz.

İnsanın kendine özgü özellikleri denilince akla ilk olarak parmak izleri gelir. Ancak parmak izlerimizin dışında yüz şeklimiz, gözümüzdeki iris tabakası, sesimiz, yürüyüşümüz ve kalp atışımız da tıpkı parmak izlerimiz gibi benzersizdir.

Şu anda dünyada 7,5 milyardan fazla insan yaşamaktadır. Geçmişte yaşayanlar da dâhil olmak üzere bu insanların hepsi biriktir. Aynı durum doğacak bireyler için de geçerlidir.

Her insan doğuştan getirdiği özelliklerin yanı sıra kendisine ait resmî kimlik belgesiyle de biriktir. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 15. Maddesinde herkesin vatandaşlık hakkına sahip olduğu belirtilmiştir. Buna göre her insana doğduğu andan itibaren geçerli olmak üzere vatandaş olduğu devlet tarafından resmî bir kimlik belgesi verilir.

Resmî kimlik belgemiz her şeyden önce bizim kim olduğumuzu gösterir. Bizler okulumuza kayıt olurken, hastanede sağlık hizmeti alırken veya pasaport başvurusu yaparken varlığımızı bu kimlik belgesi ile kanıtlarız. Hayatımız boyunca bütün resmî iş ve işlemlerimizi sadece bize ait olan bilgilerin yer aldığı bu belgeyle yaparız. Böylece başka insanlarla karıştırılmayız.

Ülkemizde ilk resmî kimlik belgesi Osmanlı Devleti zamanında 1882 yılında düzenlendi. Halk arasında kimlik, kafa kâğıdı, kafa koçanı, nüfus kâğıdı gibi adlarla anılan bu belge "Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye Tezkiresi" adıyla kullanılmaya başlandı. 130 yıldan daha uzun bir geçmişi bulunan nüfus cüzdanlarının biçimi günümüze kadar 6 kez değiştirildi.

Bilgisayar teknolojisinin gelişimiyle birlikte insanlar bu teknolojiyle uyumlu ve daha güvenilir bir kimlik belgesine ihtiyaç duymuşlardır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti de bu ihtiyacı gidermek amacıyla vatandaşlarına akıllı kart özelliği taşıyan çipli kimlik belgeleri dağıtımına başlamıştır. 2016 yılından itibaren üç yıl içinde tamamlanması planlanan bu proje kapsamında vatandaşlar, yeni kimlik belgelerini bulundukları yerin Nüfus Müdürlüklerinden alabilmektedir. Konuyla ilgili daha ayrıntılı bilgi edinebilmek için <https://ekimlikrandevu.nvi.gov.tr/Pages/hakkinda.aspx> genel ağ adresinden faydalanabilirsiniz.

Her Türk vatandaşı gibi benim de on bir rakamdan oluşan T.C. kimlik numaram var. Bu numara kimlik kartımın sol üst bölgesindeki T.C. Kimlik No. bölümünde yazılı. Resmî işlemlerde kullanacağım kimlik numaram yalnızca bana ait olup aynı numaranın başka birine verilmesi mümkün değildir.

Kimlik kartımın ön yüzünde üstte Türkçe, altta İngilizce olarak TÜRKİYE CUMHURİYETİ KİMLİK KARTI yazıyor. Onun altında da kırmızı renkli ay yıldız yer alıyor. Bunlar benim Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin bir vatandaşı olduğumu gösteriyor.

Bu bölümde resmî kimlik belgemin seri numarası yer alıyor.

Temel kimlik bilgilerimi içeren bu bölümde soyadım, adım ve doğum tarihim yazıyor.

Burası kimlik kartımın fotoğraf bölümü. Bu bölümün boş olması on beş yaşından küçük olduğumu gösteriyor. Çünkü on beş yaşını tamamlamamış çocukların fotoğraflarının kimlik kartlarında yer alması zorunlu değil. Bununla birlikte velisinin istemesi hâlinde kaç yaşında olursa olsun çocukların fotoğrafları da kimlik kartlarına basılabiliyor.

Önceki uygulamada ülkemizde erkeklere mavi, kadınlara pembe renkli nüfus cüzdanı veriliyordu. Örneğin benim nüfus cüzdanımın rengi pembe, ağabeyiminki ise maviydi. Yeni uygulamada renk ayrımı yapılmadan kadın erkek bütün Türk vatandaşları turkuaz renkli kimlik kartlarını kullanacak. Vatandaşların cinsiyet bilgileri bundan böyle kimlik kartındaki cinsiyet bölümüne erkekler için E, kadınlar için K yazılarak belirtilecek.

Kartın sağ alt bölgesindeki Uyuşu bölümünde yazan T.C. kısaltması Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşı olduğumu gösteriyor.

Bu bölümde resmî kimlik belgemin sıra numarası yazıyor.

Nüfus cüzdanımda yer verilmediği hâlde kimlik kartımda karşıma çıkan yeniliklerden biri de imza bölümü oldu. İmza başkaları tarafından asla taklit edilemeyecek kişiye özel işaretlerden biridir. Bu nedenle vatandaş, ilgili bölüme atacağı imzayla kimlik kartının kendisi adına düzenlenmiş olduğunu kanıtlayabilecektir.

Yeni kimlik kartlarımız on yıl boyunca geçerli olacağı için bu bölümde kartın son geçerlilik tarihi belirtiliyor. Kimlik kartının yenilenmesi vatandaşların kişisel bilgilerinde meydana gelen değişikliklerin güncellenebilmesi ihtiyacından kaynaklanıyor. Aynı zamanda bu uygulamayla teknolojideki gelişmelerin ve yeni güvenlik önlemlerinin kimlik kartlarına yansıtılması amaçlanıyor.

Kimlik kartımın arka yüzünde benimle ilgili olarak sadece annemin ve babamın adlarına yer verilen bölüm yer alıyor. Yeni kimlik kartlarımıza akıllı kart özelliği kazandıran elektronik çip (yonga) da bu yüzde bulunuyor. Bu çipe kartın sahibine ait fotoğraf bilgisinin yanı sıra parmak izi gibi kimlik doğrulamada kullanılacak bilgiler kaydediliyor. Ayrıca eski nüfus cüzdanlarımızda ayrıntılı olarak yer verilen nüfus kayıt bilgileri de bu bölüme depolanıyor.

Ben sade bir tasarıma ve kullanışlı boyutlara sahip yeni kimlik kartımı çok sevdim. Bu elektronik kartın gelecekte banka kartı, sürücü belgesi hatta pasaport yerine geçerek hayatımı kolaylaştıracağını düşünüyorum.

4.Sınıf Sosyal Bilgiler Konu Özetleri

Öğrenme Alanı : Birey ve Toplum
Konu : Herkesin Bir Öyküsü Var

Hepimiz bugüne kadar pek çok olay yaşamışızdır. Ancak hayat öykümüzü anlatmamız istendiğinde hayat öykümüzde bu olayların hepsine yer vermeyiz. Sadece hayatımızda önemli gördüğümüz, bizi etkileyen, unutamadığımız olayları anlatırız. Bunu yaparken de olayları, oluş tarihlerine göre doğduğumuz andan günümüze doğru sıralarız.

Örnek bir kronolojik sıralama;

9 Nisan 2009	Kırşehir'de doğdum.	
Mart 2010	Yürümeye başladım.	
Nisan 2010	Konuşmaya başladım.	
Nisan 2012	Yemeğimi kendim yemeye başladım.	
6 Temmuz 2014	Kardeşim Mert dünyaya geldi.	
Eylül 2014	Anaokuluna başladım.	
9 Nisan 2015	Anaokulunda altıncı yaş günümü arkadaşlarımla birlikte kutladım.	
Eylül 2015	Ahi Evran İlkokulunda birinci sınıfa başladım.	
Mayıs 2016	Yıl sonu tiyatro etkinliğinde Kırmızı Başlıklı Kız'ı oynadım.	
Kasım 2016	Babam iş yerini Antalya'ya taşıdı.	
Haziran 2017	Antalya'daki evimize taşındık.	
Ağustos 2017	Halamın düğününe katılmak için uçakla Almanya'ya gittik.	
Eylül 2017	Dumlupınar İlkokulunda üçüncü sınıfa başladım.	
Mart 2018	Kolumda çatlak oluştu.	
Eylül 2018	Dördüncü sınıfa başladım.	

4.Sınıf Sosyal Bilgiler Konu Özetleri

Öğrenme Alanı : Birey ve Toplum
Konu : Nelerden Hoşlanıyorum, Neleri Yapabilirim

İnsanlar fiziksel özellikleriyle olduğu kadar ilgi alanlarıyla da başkalarından ayrılırlar. Ailenizdeki, okulunuzdaki ve yakın çevrenizdeki insanların ilgi alanlarının farklı farklı olduğunu görürsünüz.

Örnek bir ilgi alanı, fiziksel tanıtım;

“Merhaba, ben Ayça. Satranç oynamayı çok seviyorum. Okulumda açılan satranç kursuna düzenli olarak devam ediyorum. Orada arkadaşlarımla çekişmeli maçlar yapıyorum. Şimdiye kadar herhangi bir turnuvaya katılmadım. Ancak artık turnuvalara katılmak ve madalyalar kazanmak istiyorum. İleride hangi mesleği seçersem seçeyim satranca devam etmeyi düşünüyorum. Bu heyecan verici zekâ oyunuyla herkesin ilgilenmesini tavsiye ediyorum.”

Her çocuğun içinde keşfedilmek için haykıran bir ses vardır. Bazı çocuklarda bu ses oldukça yüksekken bazılarında yumuşak bir mırıltı hâlinedir. Anne ve babaların, eğitimcilerin bu sesleri dikkatli dinlemeleri gerekir. Eğer bu sesler fark edilmezse çocukların yetenekleri ve ilgi alanları keşfedilemeden sönebilir. Belki aramızda çok iyi tenis oynayabilecek ya da müzik aleti çalabilecek arkadaşlarımız vardır. Ancak onlar hayatlarında bir kere bile raket tutmadıkları veya keman çalmayı denemedikleri için yeteneklerinin farkına varamamışlardır. Bu açıdan bakıldığında her çocuğun henüz bilinmeyen yeteneklerinin olabileceği kabul edilmelidir. Tabii ki bunu sadece kabul etmek yeterli değildir.

Yeryüzünde küçük yaşlardan itibaren kişisel özelliklerini ve yeteneklerini fark eden daha pek çok insan yaşar. Bu insanlar yeteneklerini tanıyarak kendilerini geliştirmiş ve başarılı olmuşlardır. Onlardan biri de İspanyol ürün tasarımcısı Carlos Tiscar’dır (Karlos Tiskar).

4.Sınıf Sosyal Bilgiler Konu Özetleri

Öğrenme Alanı : Birey ve Toplum
Konu : Onun Yerinde Olsaydım

Dünyada hiçbir insan bir başkasıyla aynı özelliklere sahip değildir. İnsan her şeyden önce kendine özgü yüz şekli, parmak izi, saç ve göz rengi ile başka insanlardan ayrılır. Aynı şekilde o insanın yetenekleri beğenileri ve kişilik özellikleri de diğer insanların özelliklerinden farklıdır.

İlgi ve yeteneklerimiz bakımından her birimiz başkalarıyla benzerlikler taşıyabileceğimiz gibi farklılıklara da sahip olabiliriz. Bu farklılıkların kişisel özelliklerimizden ve beğenilerimizden kaynaklandığını bilmeli ve bunu doğal karşılamalıyız.

“Onun yerinde olsaydım ne düşünürdüm? Onlar gibi olsam ne yapardım?”

Hepimizin kendi kendimize buna benzer sorular sorduğu olmuştur. İnsanlar böyle soruları genellikle kendileriyle aynı durumda olmayan insanlarla karşılaştıklarında sorarlar.

Çevremizde babasını kaybetmiş çocuklar var. Onlar, yolda babasının elinden tutmuş bir çocuk gördüklerinde babalarını hatırlayıp hüzünlenebilirler. Böyle durumlarla karşılaştığımızda biz de empati kurup kendimizi onların yerine koyup ve çok üzülebiliriz.

Bir insan için anne veya babasını kaybetmek çok acı bir olaydır. Akrabalarımız arasında, yakın çevremizde, okulumuzda veya sınıfımızda aynı acıyı yaşamış çocuklar olabilir. Bu nedenle sorumlu davranarak onlara acılarını hatırlatacak hareketlerden kaçınmalıyız.

4.Sınıf Sosyal Bilgiler Konu Özetleri

Öğrenme Alanı : Birey ve Toplum
Konu : Farkındayım, Farklılıklara Saygılıyım

Bir resmin veya gökkuşağının güzelliği çeşitli renklerin bir arada bulunmasıyla mümkündür.

Renkler gibi toplumu meydana getiren insanlar da farklı farklıdır. Kimi insanlar çok hareketliken kimileri sakinidir. Bazıları dikkatli ve özenli, bazıları dağınıktır. Çekingen insanlar olabileceği gibi girişken insanlar da vardır.

İnsanlar karakterleriyle olduğu gibi duygu ve düşünceleriyle de birbirlerinden ayrılır. Farklı hobilerle ilgilenebilecekleri gibi farklı spor kulüplerinin taraftarları da olabilirler. Farklı görüşleri savunup değişik hayat tarzlarını benimseyebilirler. İnsanlar arasındaki bu çeşitlilik doğal karşılanmalı ve bir zenginlik olarak görülmelidir. Başka bir ifadeyle her insan, diğer insanların kendisinden farklı duygu ve düşüncelere sahip olabileceği gerçeğini kabul ederek onlara saygı duymalıdır.

Sağlıklı insan ilişkileri ancak farklılıklara saygıyla kurulabilir. Çünkü insan, farklı insanları tanıdıkça onlardan yeni şeyler öğrenerek gelişir. Farklılıkları tehlike olarak değil eksiklerini tamamlayacak zenginlikler olarak görür. Böylece kendisini güvende ve daha güçlü hisseder. Bu nedenle kendimizde olmayan özellikleri kötü veya yanlış ilan ederek herkesin bizim gibi olmasını beklememeliyiz. Farklılıkları hor görmeye ve değiştirmeye hakkımız olmadığını bilerek insanların inançlarını ve düşüncelerini saygı ile karşılamalıyız.

İnsanlar farklılıklara saygı konusunda geçmişten bugüne önemli gelişmeler göstermiştir. Bununla birlikte yukarıdaki şiiirde de belirtildiği gibi eksiklerini tam olarak gidermiş değildir. Oysa ırk, dil, din, cinsiyet ayrımı gözetmeksizin hangi düşünceden veya ülkeden olursa olsun her insan saygıya değer bir varlıktır. Bu nedenle insanların farklılıkları bir ayrışma ve baskı nedeni hâline getirilmemelidir. Hiçbir insan farklılıkları nedeniyle suçlanma, dışlanma, alay ve aşağılanmayla karşı karşıya bırakılmamalıdır. Unutulmamalıdır ki farklılıklara sahip olmak evrensel bir haktır ve her insan bunları özgürce yaşayıp ifade etme hakkına sahiptir.

İnsan duygu, düşünce ve karakteriyle olduğu kadar dış görünüşüyle de başka insanlardan ayrılabilir. Ancak bu ayrım insanlar arasında bir üstünlük veya eksiklik nedeni olarak görülmemelidir. Örneğin bedensel engelli bir insan aynı engeli bulunmayan birinin önünde veya gerisinde değildir. Çünkü bedensel engelli olmak bir eksiklik değil farklılıktır. Buna rağmen bedensel engelliler günlük hayatta ve iş ortamlarında zorluklarla karşılaşmaktadır.